

ORIENTALIA VENETIANA

XVII

CARMELA CRESCENTI

LA RICERCA
DELLA PERFEZIONE
NELLA RECITAZIONE
CORANICA

TRATTATO SULLA SCIENZA DEL *TAJWĪD*

FIRENZE
LEO S. OLSCHKI EDITORE
MMV

INDICE DEI NOMI*

- 'Abd ar-Raĥmân Al-Jazîrî, 125
 Abû al-Walîd Hišâm b. 'Ammâr as-Sulamî ad-Dimašqî, 161
 Abû Bakr (primo Califfo), *xxvii*, 127, 145, 149
 Abû Bakr b. Šu'ba al-Asadî al-Kûfî, 59, 164
 Abû Dâwûd, 98
 Abû Ishâq 'Amr b. 'Abd Allâh as-Sabî' al-Kûfî, 163
 Abû Šu'ayb Sâlih b. Ziyâd as-Sûsî, 161
 Abû Ja'far: Abû Ja'far Yazîd b. al-Qa'qâ' al-Madanî, 162
 Abû 'Abd ar-Raĥmân 'Abd Allâh b. Ĥabîb as-Sulamî, *xxvii*, 130
 Abû 'Amr: Abû 'Amr Zayân o Zabran b. al-'Alâ' at-Tamîmî al-Bašrî, 41-42, 45, 161-163
 Abû Mañšûr Muhammad b. Aĥmad al-Azharî, 6
 Abû Umar 'Abd Allâh b. Bišr b. Đakwân al-Qurašî, 161
 Adam (Adamo), 133
 Aĥmad b. Muĥammad al-Bazzî al-Makkî, 161
 Aĥmad b. Ĥanbal, 164
 al-Awzâ'î: 'Abd ar-Raĥmân b. 'Amr al-Awzâ'î, 128
 al-Azharî, Abû Mañšûr Muĥammad B. Aĥmad
 al-Baġdâdî: Abû 'Umar Ĥař b. Umar ad-Dûrî (o ad-Dawrî), 162
 al-Bazzâz: Abû Muĥammad Ĥalaf b. Hišâm al-Bazzâz al-Asadî, 161
 al-Buĥârî, 129, 159, 164
 al-Dânî: Abû 'Amr 'Utmân b. Sa'îd b. 'Utmân ad-Dânî al-Muqrî, 3, 131
 al-Ġazzâlî, Abû Ĥâmid Mušammad B. Mušammad, 128-129
 al-Ĥalîl: Abû 'Abd ar-Raĥmân b. Aĥmad al-Bašrî al-Furĥûdî al-Azdî, 3, 129, 145, 149, 161
 al-Jarmî: Abû Umar Šâlih b. Ishâq al-Jarmî, 3-4
 al-Jazarî: Šams ad-Đîn Abû al-Ĥayr Muĥammad, 3
 al-Kisâ'î: Abû al-Ĥasan 'Alî b. Ĥamza Al-Kisâ'î al-Kûfî, 129, 145, 149, 161
 al-Muġîra b. Šihâb al-Maĥzûmî, *xxvii*
 al-Qâđî Al-Bayđâwî, Nâsir ad-Đîn Abû Sa'îd 'Abd Allâh, 46, 59, 138, 145, 148-149

---

* I numeri in corsivo si riferiscono a notizie biografiche in nota.

- al-Qurṭubî: Muḥammad b. Aḥmad b. Abî Bakr b. Faraj al-Anṣârî, 159
 al-Jawzî: Ibn Qayyim al-Jawziyya, 3, 128
 Anas b. Mâlik al-Anṣârî al-Ḥazraġî, 97, 129
 aš-Šâṭibî: Abû al-Qâsim b. Fîrrûh b. Ḥalaf b. Aḥmad ar-Raġînî al-Andalusî, 3, 90, 131
 as-Sûsî: Abû Šu'ayb Šâliḥ b. Ziyâd as-Sûsî, 41-42
 At-Tahânawî, Muṣammad 'Alî B. 'Alî, 27, 156
 Az-Zajġâġî, 'Abd Ar-Raḥmân B. Ishâq, 3, 26
 'Abd Allâh b. 'Umar, 122
 'Abd Allâh b. as-Sâ'ib, xxvii
 'Abd Allâh b. Maš'ûd, 163
 'Âšim Abû Bakr 'Âšim b. Abî an-Nujûd al-Asadî al-Kûfî, ix, 59, 130, 149, 162-163
 'Alî b. Abî Ṭâlib (quarto Califfo), xvi, 127, 130, 163
 'Âmir b. 'Abd al-Qays, xix
 Cantineau Jean, 2, 23, 34, 67
 Dâwûd (Davide), xxxi
 Fâtima bint Muḥammad, 163
 Hamidullah, xxviii, 129
 Hârût, 134
 Ḥafiz Fadîl Fazlić, xvi, 41-42, 78, 86, 15, 18, 91
 Ḥafş: Abû 'Umar Ḥafş b. Sulaymân b. Muġîra al-Asadî al-Kûfî, ix, xv, 18, 22, 41-42, 45-46, 58, 67, 73, 77-78, 82, 88-90, 92-94, 103, 130-131, 133, 136, 138, 145, 160, 162-164
 Ḥafşa bint 'Umar b. al-Ḥattâb, xxiii
 Ḥamza: Ḥamza b. Ḥabîb al-Kûfî, xvii, 8, 91, 129, 145, 149, 128, 161-162
 Ḥasan b. 'Alî b. Abî Ṭâlib, 163
 Ḥusayn b. 'Alî b. Abî Ṭâlib, 163
 Ḥusnî Šayḥ 'Uṭmân, xvi
 Ḥadġja, 163
 Ḥalaf: Ḥalaf b. Ḥiřâm al-Bařrî, 162
 Ḥallâd b. Ḥâlîd aš-Šaybânî al-Kûfî, 161
 Ibn Jinnî: Abû Al-Faṭḥ 'Uṭmân (An-Naḥwî), xxviii, 23, 26, 30 34-35
 Ibn Kaṭîr: 'Abd Allâh b. Kaṭîr b. 'Amr al-Makkî, 137-145, 128, 161
 Ibn Manzûr, Abû Al-Faḍl Jamâl Ad-Dîn Muṣammad, 128
 Ibn 'Abbâs, xxiii, 122
 Ibn 'Âmir: Abû 'Imrân 'Abd Allâh b. 'Âmir aš-Šâmî, 145-145, 149, 161
 Ibn al-Kaysân: Abû al-Ḥasan Muḥammad b. Aḥmad b. Kaysân, 3
 Ibn Ziyâd al-Farrâ', 3, 161
 'Ibrâhîm (Abramo), 133-134
 Jalâl Ad-Dîn Al-Mařallî E. Jalâl Ad-Dîn As-Suyûtî, 128
 Jibrîl (Gabriele), 159
 Luqmân, 134
 Mâġûġ, 134
 Maryâm (madre di Gesù), 132
 Mârût, 134
 Maḥmûd Ḥalîl al-Ḥuřarî, xvi, 93
 Mâlik, 134
 Muḥammad (Profeta), xv-xvi, xix, xxi, xxiii-xxviii, 10, 12, 14, 16-19, 97-98, 93-93, 122, 127, 129-130, 159-160, 163

INDICE DEI NOMI

- Muḥammad Aḥmad Maʿbad, 30
 Muḥammad b. al-Jazarî ad-Dimašqî
 aš-Šâfî, 3
 Mûsâ (Mosé), 141
 Muslim, 161
- Nâfî: Abû Ruwaym Nâfî b. Abî Naʿîm
 al-Madanî, IX, 3, 145-145, 128, 161-
 162
 Nâsir ad-Dîn Abû Saʿîd ʿAbd Allâh b.
 ʿUmar aš-Širâzî al-Bayḍâwî, 46, 58,
 138, 148-149
 Nelson Kristina, XVII, 18, 22
 Nûḥ (Noè), 133
- Qâlûn: Abû Mûsâ ʿÎsâ b. Mînâʾ al-Ma-
 danî, detto anche al-Ašamm, IX, 58,
 67, 78, 90, 103, 161-162
 Qunbul: Muḥammad b. ʿAbd ar-Raḥmân
 al-Maḥzûmî al-Makkî, 161
 Quṭrub: Abû ʿAlî Muḥammad b. al-
 Mustanîr Quṭrub, 3
- Rubinacci Roberto, 128
- Sâmîrî, 134
 Sayba b. Nassâh, 162
 Sîbawayhi, Abû Bišr ʿAmr B. ʿUṭmân,
 3, 23, 26, 30, 34, 47, 60-61
 Silajdzîc Hafîz Ćâmil, 125-125
- Suʿâd Al-Qalâʾî, xv
 Sulaymân (Salomone), 134
- Teufîk Muftić, 93, 139
 Tirmiçî, 98, 129
 Trebinjac Hafîz Ibrahim, 125-125
- ʿUbayy b. Kâb al-Anšârî, 130, 145
 ʿUmar b. al-Ḥattâb (secondo Calîffo),
 XXVII, 122
 ʿUṭmân b. ʿAffân, terzo Calîffo, XXVII,
 59, 138, 145, 148-149, 160
- Warš: Abû Saʿîd ʿUṭmân b. Saʿîd al-Mi-
 šrî, IX, 67, 78, 89-90, 99, 11, 161-
 162
 Wright William, 54
- Yâjûj, 134
 Yaḥyâ b. Maʿîn, 164
 Yaḥyâ b. Abî Kaṭîr b. Sâlih, 128
 Yaʿqûb: Yaʿqûb b. Ishâq al-Ḥaḍramî
 al-Bašrî, 41, 145-145, 128, 162
- Veccia Vaglieri Laura, 128
- Zâde, Mušammad Efendi, 46, 59, 148
 Zayd b. Tâbit, XXVII, 129-130
 Zurr b. Ḥubayš, 157

INDICE

Premessa	Pag. VII
Avvertenza	» IX
Ringraziamento	» XI
Introduzione	» XV
Note di trascrizione	» XXIX
Capitolo I. I SUONI ED I LUOGHI DI EMISSIONE	» 1
Capitolo II. LETTERE SECONDARIE	» 17
Capitolo III. LE QUALITÀ DELLE LETTERE	» 21
Capitolo IV. ASSIMILAZIONE ED EVIDENZIAMENTO	» 39
Capitolo V. VOCALI ULTRABREVI	» 43
Capitolo VI. VOCALI	» 49
Capitolo VII. SEGNI ORTOGRAFICI DI MODIFICA DEI SUONI »	53
Capitolo VIII. REGOLE DELLA <i>NŪN SĀKINA</i> E DEL <i>TANWĪN</i> »	63
Capitolo IX. REGOLA DELLA <i>ĠUNNA</i> O NASALIZZAZIONE . . »	71
Capitolo X. REGOLE DELLE <i>LĀM</i>	» 75

INDICE

Capitolo XI. REGOLE DELL'ENFATIZZAZIONE E DELL'ALLEGGERIMENTO	Pag. 79
Capitolo XII. REGOLE DELL'ASSIMILAZIONE (<i>IDĠĀM</i>)	» 85
Capitolo XIII. LA 'SCOSSA' (<i>AL-QĀLQĀLA</i>)	» 89
Capitolo XIV. LE OTTO PAROLE	» 91
Capitolo XV. REGOLE DELL'ALLUNGAMENTO: IL <i>MADD</i> ...	» 97
Capitolo XVI. INIZIO E FINE DELLA RECITAZIONE	» 109
Capitolo XVII. ALTRI SEGNI O PAROLE DI INDICAZIONE ..	» 121
Capitolo XVIII. NOTE SULLA SCRITTURA DEL TESTO <i>ŪTMA-NIANO</i>	» 127
Capitolo XIX. <i>ADĀN E IQĀMA</i>	» 153
Capitolo XX. ERRORI NELLA RECITAZIONE	» 155
APPENDICE. <i>AĤRUF</i> E RECITATORI (<i>QURRĀ'</i>)	» 159
Concordanze	» 165
Bibliografia	» 171
Indice dei termini tecnici	» 173
Indice dei nomi	» 179